

SÖZEL BÖLÜM

DİKKAT! BU BÖLÜMDE CEVAPLAYACAĞINIZ TOPLAM SORU SAYISI 90'DIR.

İlk 45 Soru

"Türkçeyi Kullanma Gücü",

Son 45 Soru

"Sosyal Bilimlerdeki Temel Kavram ve İlkelerle
Düşünme Gücü" ile ilgilidir.

Eşit Ağırlıklı ÖSS puanınızın yüksek olmasını istiyorsanız Sözel Bölüme 90 dakika ayırmanız yararınıza olabilir. Sözel Ağırlıklı ÖSS puanınızın yüksek olmasını istiyorsanız Sözel Bölüme biraz daha fazla zaman ayırabilirsiniz.

Bu bölümdeki sorularla ilgili cevaplarınızı, cevap kâğıdınızdaki "SÖZEL BÖLÜM"e işaretleyiniz.

1. Bu romanında yazar, İstanbul sokaklarının artık tarihe karışmış o eski görünümlerini şiirli bir dille yeniden kuruyor. Kahramanlarına sıcak bir sevgiyle, onların insani yanlarını araştırarak yaklaşıyor. Onları derinlemesine kavramaya çalışıyor; aralarındaki farkları ortaya koyuyor. Daha doğrusu kişilerin iç dünyalarındaki düğümleri iyi yakalıyor.

Bu parçada, "kişilerin iç dünyalarındaki düğümleri iyi yakalamak" sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Günümüzde sayıları iyice azalmış insan tiplerini anlatmak
- B) İnsanların gizli kalmış ayırıcı özelliklerini bulup göstermeyi başarmak
- C) Kişilerin ortak özelliklerini belirlemeye çalışmak
- D) Kahramanları, insanı yücelten bir tutumla oluşturmak
- E) Yaratacağı tipleri sorunlu insanlar arasından seçmek

2. Bir yazının tadı, sözcükleri giydirmekte, koşturmakta, sıçratmakta ve onlara diz çöktürmekte gizlidir. Her sanatçı sözcüklere diz çöktürebilir mi? Üstesinden kolayca gelinecek bir iş değildir bu. Öncelikle, o dilin bütün girdisini çıktısını çok iyi bilmeyi gerektirir. Dilin olanak ve yeteneklerini tanımayan bir sanatçının önünde diz çökmez sözcükler.

Bu parçada, "sanatçının sözcüklere diz çöktürmesi" sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sözdizimi bakımından özensiz cümleler arasında sıkışıp kalmamak
- B) Sözcük seçimiyle, her yapıtına farklı bir boyut kazandırmak
- C) Sözcükler üzerinde fazla durmadan üretken olmaya çalışmak
- D) Okurun dil duyarlığını geliştiren yapıtlar ortaya koymak
- E) Sözcüklerin gündelik kullanımlarıyla yetinmeyip onlara yeni ve özgün anlamlar yüklemek

Diğer sayfaya geçiniz.

3. Eleştiri alanında önemli eksikliklerimizden biri de eskiyi, içinde bulunulan dönemin koşulları içinde araştırmamak. "Doğru" diye bellediğimiz birtakım kavramların, çıkarımların kabuğunu kırmamak. Bunları yeni terimlerin bağlamı içinde incelememek.

Bu parçada, "kabuğunu kırmamak" sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Eskiden yazılmış yapıtların değerini ortaya çıkarmak için uğraşmamak
- B) Doğruluğu, yanlışlığı kişiye göre değişen düşünceleri eleştirmek
- C) Doğruluğu benimsenmiş yargıları tekrar ele alıp değerlendirmek
- D) Tartışılmış konularla ilgili görüşlerini açıklamaktan kaçınmamak
- E) Tabu olarak bilinen düşünceleri tartışırken belirlenmiş sınırlar içinde kalmamak

4. Şiir sanatı üstüne çok düşünmüş ve bu sanatı her şeyden üstün tutmuş biri olan Paul Valéry, şiir ---- yazılır, demiş. Bu sözünü, şiire özenen ve çok iyi bir ressam olan Degas'ya, şiirin malzemesinin ---- olduğunu anlatmak istemiş. Tıpkı resmin malzemesinin kuşlar, ağaçlar, insanlar değil, renkler ve şekiller olduğu gibi.

Bu parçada boş bırakılan yerlere düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) sözcüklerle – duygu ve düşünceler değil sözcükler
- B) benzetmelerle – şairin yaratıcılığıyla ilgili
- C) duygularla – herkesçe anlaşılır nitelikte, açık seçik
- D) olgunluk döneminde – özgün ve yoruma açık
- E) uzun sürede – şairin yaşantısına değil düş gücüne bağlı

5. Düşünceye saygı göstermek gerekir; ancak bu, her düşünceyi doğru sayıp kendi düşüncemizden vazgeçme anlamına gelmemeli. Çünkü kişisel düşünceler, meyvelerin güneş altında olgunlaşması gibi, ----.

Bu parça, düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisiyle tamamlanabilir?

- A) zorla benimsetilmeye çalışılırsa etkisini yitirir
- B) uzun süren zihinsel çabalar sonunda oluşur
- C) en küçük bir kuşkuya yol açarsa bireylere olan güveni azaltır
- D) kişinin, içinde bulunduğu ortama göre değişiklik gösterir
- E) sağlam temellere dayandığı sürece zarar görmez, yıpranmaz

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ötekilerden **farklı** bir düşünce dile getirilmiştir?

- A) Üslup, insanın konuştuklarını ve yazdıklarını biçimlendiren kişisel bir ögedir.
- B) Bir sanatçının üslubu, o sanatçının kendisidir.
- C) Sanatçı, sözcükleri seçip yan yana getirirken onlara kendi damgasını vurur.
- D) Üslup, sanatçının kişiliğini yansıtan bir aynadır.
- E) Bir sanatçı, yarattığı yapının türüne göre üslup kullanır.

7. (I) Jules Verne'in serüven tutkusu, denizcilik, tarih, coğrafya gibi alanlardan aldığı öğelerle beslenerek yazdıklarının çekirdeğini oluşturur. (II) Sayısı iki yüze yaklaşan romanları çeşitli bilim dalları üzerine temellenmiştir. (III) Yazar bu bilim dallarına ilişkin bilgilerini, saatlerini geçirdiği kütüphanelerdeki binlerce kitaba borçludur. (IV) Hiçbir bilim dalında uzman olmadığı halde yaşadığı dönemdeki her türlü gelişmeyi ve değişmeyi yakından izler. (V) Böylece hem çağını çok iyi tanır hem de çağının getirdiği yenilikleri özümseyerek geleceğe yönelik öngörülerde bulunur.

Bu parçadaki numaralı cümlelerden hangileri anlamca birbirine en yakındır?

- A) I. ve II. B) I. ve IV. C) II. ve IV.
D) III. ve V. E) IV. ve V.

8.

- I. Çocukların her isteğine karşı çıkmak ya da bunları bütünüyle yerine getirmek, kimi sorunlar yaşanmasına yol açabilir.
II. Çocuklara, güçlerini aşmayacak sorumluluklar yükleyerek onların kendilerine güvenmelerini sağlamak gerekir.
III. Çocuklara kazandırılan davranışlar ileriki dönemlerde de varlığını korur.
IV. Yanlış yapacağı korkusuyla kendisine sürekli yardım edilen çocuklarda, çekingen, kendini kanıtlayamayan bir kişilik yapısı oluşur.

Yukarıdaki numaralı cümlelerin hangilerinde aynı düşünce farklı biçimlerde dile getirilmiştir?

- A) I. ve II. B) I. ve III. C) II. ve III.
D) II. ve IV. E) III. ve IV.

9. (I) İnsanlar çocukluk döneminde, çevrelerindeki kişilerin diliyle konuşmaya başlar, daha doğrusu konuşmayı onlardan öğrenirler. (II) Yetişkinlik döneminde konuşma sanatının inceliklerini, güzelliklerini ve olanaklarını kavramaya çalışırlar. (III) İyi bir konuşmanın, insanı başarılı kılmada önemli bir etken olduğunu anlarlar. (IV) Ayrıca bunun, insanın kişiliğini ve düşünsel düzeyini yansıtan bir araç olduğunun ayrıntısına varırlar. (V) Bu nedenle de sözlü anlatım gücünü yaşamları süresince geliştirmeye çalışırlar.

Bu parçadaki numaralı cümlelerin hangilerinde konuşmanın işlevinden söz edilmiştir?

- A) I. ve II. B) I. ve III. C) II. ve V.
D) III. ve IV. E) IV. ve V.

10. Yahya Kemal: "Şiir, düşünceyi duygu haline getirinceye kadar yoğunmaktır." der.

Ozanın, bu sözüyle anlatmak istediği düşünceyi içeren cümle aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Şiirde düşüncenin payı duygudan daha fazladır.
B) Duygular, şiirle etkili bir biçimde anlatılır.
C) Şiir, düşüncenin, duyguların öz suyunda eritilmesiyle oluşur.
D) Şiir, duyguların toprağını besleyip zenginleştirir.
E) Şiirin etki gücü, içerdiği düşünceye bağlıdır.

11. **Aşağıdakilerin hangisinde yargının nedeni belirtilmemiştir?**

- A) Ülke toprakları yanlış kullanım yüzünden yok olup gitmektedir.
B) Ülkede tarımsal üretimi geliştirmeye yönelik çalışmalar yıldan yıla azalmaktadır.
C) Tarıma yeterince önem verilmediğinden bu ülke, pamuk, sebze, meyve üretiminde dünya sıralamasında gerilerde yer almaktadır.
D) Kimi ülkelerde, tarıma dayalı üretimin bilinçli bir biçimde yapılmaması, halk sağlığı bakımından tehlike oluşturmaktadır.
E) Çevre bilincinin yeterince gelişmemiş olması, hava ve su kirliliğine yol açmaktadır.

12. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir yazım yanlışı vardır?**

- A) Yapılan ölçümler, hava koşullarına bağlı olarak değişgenlik gösteriyormuş.
B) Yönetmelikte yapılan değişikliklerden çoğumuzun haberi yoktu.
C) Emekli olunca, bu dernekte gönüllü olarak çalışmaya başladı.
D) Çocuğu, bu okula kaydettirmek için çok uğraşmıştı.
E) Geçmişe baktığımızda buna benzer pek çok durumla karşılaşılıyor.

Diğer sayfaya geçiniz.

13. Bu kitap, okuyan, dinlemesini bilen (I) yorumlayıp tartışan (II) dilini severek kullanan (III) ülkesini (IV) doğayı tanıyan ve bunlarla ilgili olumlu düşünceler geliştiren (V) bireyler yetiştirmeye yönelik bir eğitim ve öğretim anlayışının ürünüdür.

Bu cümledeki numaralı yerlerin hangisine noktalama işareti konmasına gerek yoktur?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

14. İşte karşı karşıyasın. O da senin gibi biri (I) Yüzünde küçük küçük yara izleri (II) Bak, gülüyor. Şimdi de yemeğini yiyor (III) İşte türkü söylüyor, işte sıkılıyor (IV) Belki de dertleşecek birini arıyor (V)

Bu parçadaki numaralı yerlerin hangisine ötekilerden farklı bir noktalama işareti konmalıdır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

15. Oyunda, üç arkadaşın 1980'den bugüne kadar gelen birlikteliği, zaman zaman mizahi, zaman zaman da hüznü bir dil kullanılarak anlatılıyor.

Bu cümleyle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) İlgeç vardır.
B) Sıfat-fiil vardır.
C) Yüklem, çatısı bakımından etkendir.
D) Zarf tümlecinde ikileme yer almıştır.
E) Belgisiz sıfat kullanılmıştır.

16. Atatürk'ün bir sözü vardı
Yediveren gül gibi açardı
Atatürk'ün bir atı vardı
Etiler'den beri yaşardı
Atatürk'ün bir resmi vardı
Buğday tarlası gibi ağardı

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Bileşik sözcük B) Çekimli fiil
C) Ad tamlaması D) Bağlaç
E) Ekeylemli yüklem

17. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yer yön belirteci, tamlayan olduğu için adlaşmıştır?**

- A) Dışarının gürültüsü hepimizi rahatsız etti.
B) Kapının önüne oturmuş, geleni geçeni izliyor.
C) Yukarıya çıkıp arkadaşım la görüşeyim.
D) Beş yüz metre ileriden sağa döneceksiniz.
E) Çocuğun üstüne kocaman bir battaniye örtmüşler.

18. Evin bahçesine dikilecek çamların üzerine konmuş bir serçe, durmadan cık cık edip şarkısını söylüyordu. Evin tekir kedisi eşige uzanmış, bir yandan örselenmiş tüylerini düzeltmek için yalarken bir yandan da az ilerdeki çöplükte sallana sallana gezinen kargaya bakıyordu.

Bu parçada geçen aşağıdaki sözcüklerden hangisi, sözcük türü bakımından ötekilerden farklıdır?

- A) dikilecek B) konmuş C) durmadan
D) örselenmiş E) gezinen

19. Sözlerinden çok, adının önem kazanması, bir eleştirmenin en büyük korkusudur.

Bu cümlelerin öğeleri, aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla, doğru olarak verilmiştir?

- A) Nesne – yüklem
- B) Özne – yüklem
- C) Özne – zarf tümleci – yüklem
- D) Özne – zarf tümleci – nesne – yüklem
- E) Nesne – özne – zarf tümleci – yüklem

20. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Dünyada en çok yağış alan bölge burası.
- B) Ürettiklerinin çoğunu komşu ülkelere satıyorlar.
- C) Bu toprakların büyük bir bölümü ormanlarla kaplı.
- D) Ülkenin kuzeyinde elde edilen ürünlerin yarıdan fazlasını elma oluşturuyor.
- E) Ekonomileri daha çok, yetiştirdikleri hayvancılığa dayalı.

21. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Yol kenarındaki çöp kutuları kaldırılarak bunların yerine çiçekler dikiliyor.
- B) Yeni fidanlar dikilerek kent yeşillendiriliyor.
- C) Kaldırımların kırık taşları, yenileriyle değiştiriliyor.
- D) İçinde oturulamayacak derecedeki binaların yıktırılması gerekiyor.
- E) Eski yapılar boyanarak daha güzel bir görünüme kavuşturuluyor.

22. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Deneyimli bir yönetici, değerli bir bilim adamıydı.
- B) Maddi durumu yetmediği için eğitimini yarıda bırakmak zorunda kaldı.
- C) Kültürel varlıklara sahip çıkıp onları korumaya çalışan insanlardan biriydi.
- D) Geleceğe umutla bakan ve zorluklar karşısında yılmayan bir gençti.
- E) Ele aldığı her işi, başkalarından daha iyi, daha güzel yapmak isterdi.

23. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Çevremizdeki kişilerle kuracağımız ilişkilerde özenli olmalıyız.
- B) Sorunların, bütün yönleriyle ele alınması iyi olur.
- C) Bu alanda başarıya ulaşanların sayısı oldukça azdır.
- D) Araştırmalar, eldeki bilgilerin doğru olmadığını kanıtlıyor.
- E) Bu konudaki iftiralar tamamen uydurmadır.

24. Bu kararların uygulanıp uygulanmayacağını, yöneticilerin seçeceği tutuma bağlı olduğu bildirildi.

Bu cümledeki anlatım bozukluğu aşağıdaki değişikliklerin hangisiyle giderilebilir?

- A) “seçeceği tutuma” yerine “tutumuna” sözcüğü getirilerek
- B) “yöneticilerin” yerine “ilgililerin” sözcüğü getirilerek
- C) “bu kararların” yerine “bunların” sözcüğü getirilerek
- D) “bağlı” yerine “yönelik” sözcüğü getirilerek
- E) “bildirildi” yerine “biliniyordu” sözcüğü getirilerek

Diğer sayfaya geçiniz.

25. (I) Dünya ve Türk edebiyatında yazarlara ve öteki sanatçılara ait önemli mektuplar var. (II) Yazınsal değer taşıyan bu mektuplar, o yazarların gizli dünyalarını da açar bize. (III) Bunlar, okuyana her dönemde yeni yeni tatlar verir. (IV) Sanatçıların ya da yazarların birbirlerine yazdıkları mektuplar kitaplaşınca artık onların malı olmaktan çıkar. (V) Kişiselikten kurtulur, toplumsal işlev yüklenmeye başlar. (VI) İki sanatçının özel, gizli ürünleri olma niteliğini yitirir, kitlelerin ortak malı olur. (VII) Yığınlara seslenir, iletilerini yüksek sesle dile getirir.

Bu parça iki paragrafa ayrılmak istense ikinci paragraf hangi cümleyle başlar?

- A) II. B) III. C) IV. D) V. E) VI.

26. Çalışmalarımız sonuç verdi. Neler mi oldu? Ot bitmeyen bozkırlar, ipek gibi yumuşak topraklı ovalara dönüştü. Tarlalar, arı kovanları gibi uğuldamaya başladı. Toprağın derinliklerinde uyuyan sular yeryüzüne çıkarıldı. Kova kova süt veren inekler, kovan kovan bal veren arılar yetiştirildi. Sofraları, el ele verilerek üretilen yiyecekler süsledi.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Benzetme sanatından yararlanma
B) Öykülemeye başvurma
C) Yinelemelere yer verme
D) Betimleme yapma
E) Tanık gösterme

27. İnsanın kendini değerlendirebilmesi çok güç; ancak, önceki yapıtlarımı gözden geçirirken zaman içinde dilimin biraz daha geliştiğini anladım. Giderek bir üslup oluşturmaya başladığımı, dile daha fazla hâkim olabildiğimi gördüm.

Bu sözler aşağıdaki sorulardan hangisine karşılık söylenmiş olabilir?

- A) İlk yapıtlarınızla bugünküler arasında ne gibi farklar görüyorsunuz?
B) Yeni öyküleri ve öykücülerini nasıl değerlendiriyorsunuz?
C) Öykülerinizi oluştururken nasıl bir yol izliyorsunuz?
D) Yaşadıklarınızla yazdıklarınız arasında nasıl bir bağ kuruyorsunuz?
E) Duygu ve düşüncelerinizi yapıtlarınıza aktarırken zorluk çekiyor musunuz?

28. İstiyorum ki yazdıklarım insanlarımızın sorunlarını, özlemlerini anlatsın. Onların acılarını, çektiklerini başkalarına duyurabilsin. Açıkçası, yaşamı değiştirsın, güzelleştirsın. Bu amaçla insanımızdan, ülkemizden kopmamaya çalışıyorum. Ancak yine de dergilerde yer verilmiyor şiirlerime. Yayımlananlara bakıyorum, çoğu, toplum gerçeklerine kapalı; belli bir düşünceyi savunmuyor, bir sorunu dile getirmiyor.

Bu parçada şair, aşağıdakilerin hangisinden yakınmaktadır?

- A) Şiire özgü ilkelerin belirgin olmayışından
B) Şiirde, içerikten çok anlatımın öne çıkmasından
C) Şairlerin, ortak bir tutum izlemeyişinden
D) Yaşananları yansıtmayan şiirlerin ilgi görmesinden
E) Ozanların toplumu gereği gibi tanımayışından

29. Bu yazarımızın, anlattığı çevre ve kişiler hakkında geniş bilgisi vardır. Ama o, bunu hiçbir zaman açıkça gözler önüne sermez. Anlattıkları, buzdağının suyun üstünde kalan kısmı gibidir. Okur, zamanla buzdağının altta kalan kısmını fark eder ve yazarın asıl kimliğinin orada saklı olduğunu anlar.

Bu parçada anlatılmak istenenle aşağıdaki yargılardan hangisi arasında anlamca yakınlık vardır?

- A) Her yazarın, olayları ve kişileri algılama biçimi farklıdır.
B) Kimi yazarlar, yapıtlarında kendilerini bütünüyle açığa vurmaktan kaçınır.
C) Bir yapıtı, her okur farklı biçimlerde algılayabilir.
D) Okur, beğendiği yazarların yapıtlarından her okuyuşta değişik tatlar alır.
E) Kimi yazarlar, olayların değerlendirilmesini okura bırakarak ilgi çekmeye çalışır.

Diğer sayfaya geçiniz.

30. İki yaşını dolduran küçük kızım, televizyondaki sanatsal nitelikten yoksun ürünler sunan şarkıcıyı görünce hemen tanıdı ve adını söyleyiverdi. O sırada, elimde ünlü bir yazarımızın son kitabı vardı. Onu ikinci kez okuyordum. Birden içimin sızladığını hissettim. İki yaşında bir çocuk televizyonun etkisiyle bir şarkıcıyı tanıyordu. Ekranda o şarkıcının yerine bir şair, romançı, öykücü, ressam ya da bilim adamının görünmesine fırsat verilse, onların yaşamları anlatılrsa, yapıtları dile getirilse o küçük çocuk onları da bilecek, onları da tanıyacak. Bu da ülkenin geleceği için ne kadar güzel olacak!

Bu sözleri söyleyen kişinin anlatmak istediği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Televizyondaki çocuk programlarının yetersizliği
- B) Edebiyatçılarımızın pek çok güzel ve eğitici yapıtı bulunduğ
- C) Bilim ve sanat adamlarıyla ilgili programlara televizyonda yer verilmesinin gerekliliği
- D) Televizyondaki müzik programlarının birçok yönden çocuklara uygun olmadığı
- E) Çocuklar üzerinde televizyonun gereğinden fazla etkili olduğu

31. Önemli bir edebiyat yapıtını çevirirken o yapıtın yazarıyla çok farklı bir ilişki kurmanın mutluluğunu da tadar çevirmen. Bir yazarla çeviri aracılığıyla ilişki kurmak, onun söyledikleri ve söyleme biçimleri üzerinde kafa yormayı gerektirir. Çünkü çeviride yapılması gereken, yalnızca okumakla, okunanı anlamakla sınırlı değil; asıl önemli olan, yazarın söylediklerine, söyleme biçimlerine, hangi dile çeviriyorsak o dilde varlık kazandırmaktır.

Bu parçada vurgulanmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Başarılı çevirmenler, yapıtları çevirirken tarihsel ve toplumsal koşulları da düşünürler.
- B) Bir çevirinin başarısı, yapıtın, çevrildiği dilde düşünce ve anlatım yönünden yeniden oluşturulmasına bağlıdır.
- C) Çevirmenle çevrilen yapıtın yazarı arasında duygusal yönden benzerlik olması, çeviriyi olumlu yönde etkiler.
- D) Çevirmenler, çeviriyi bitirinceye değin çok değişik duygular yaşarlar.
- E) Anlatım olanakları birbirine benzeyen dillerde yapılan çeviriler daha başarılı olur.

32. Çalışmalarını romanlar üzerinde yoğunlaştırmış bir eleştirmendi. Roman konusunda üç yüzü aşkın eleştirisi vardı. Eleştirinin, edebiyat tarihini kurma ve oluşturma gibi önemli bir işlevi olduğuna inanırdı. Bunun için de yayımlanmış romanların hemen hemen tümünü okuyup incelemekten kaçınmazdı. Ele aldığı yapıtları çok yönlü bir değerlendirmeden geçirirdi. Bu tutumuyla romancıların yaratıcılığını besler, onlara yol gösterirdi.

Bu parçada sözü edilen eleştirmenle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Yapıtları, değişik boyutlarıyla ele alıp yargıladığı
- B) Farklı eleştiri yöntemleri kullandığı
- C) Çağdaş eleştiri kuramlarından yararlandığı
- D) Düşüncelerini terimsel bir söylemle yansıttığı
- E) Anlatımındaki pürüzlerin, çok ürün vermesinden kaynaklandığı

33. Bizde eleştiri alanında bir acelecilik var. Diyelim ki bir eleştirmen, Türk edebiyatında yeni çıkmış bir kitapla ilgili eleştiri yazacak. Bunu yaparken bırakın o yazar hakkında eskiden çıkmış yazıları derleyip toplamayı, en son çıkan yazıları bile gözden geçirmiyor. Oysa bir kitap için eleştiri yazılacaksa daha önce yazılmış eleştirilerin incelenmesi, el altında bulundurulması ve yer geldiğinde bunlara gönderme yapılması bile gerekir.

Bu parçadaki gibi düşünen bir yazar, aşağıdakilerden hangisini söylerse kendi tutum ve düşüncesiyle çelişmiş olur?

- A) Bu yapıta yönelik eleştiriler arasında özgün düşünceler içerenine rastlamadım.
- B) Eleştirmenlerin bu yapıt karşısındaki tutumlarını haksız ve son derece öznel buldum.
- C) Bu yapıt üzerine yazılan son eleştirilerde, farklı değerlendirme ölçütlerinin kullanıldığını gördüm.
- D) Bu kitaba yönelik eleştiri onun, üzerimde bıraktığı izlenime göre oluşturdum.
- E) Bu kitapla ilgili görüşlerin, yazarın kişiliğine değil, kitaba yönelik olmasını isterdim.

34. Kimi yazarlar, kendi yaratma yöntemlerini açıklarken, gerçeğe her yönüyle bağlı kaldıklarını, gerçeği eksiksizce yansıtmayı yazarlığın temel ilkesi saydıklarını söylerler. Düşsellikten kaçındıklarını, söz arasında özellikle belirtmeye özen gösterirler. Yazdıklarıyla yaşananlar arasındaki ilişkiyi vurgulamaya çabalarlar. Dahası, bir romancıdan, öykücüden çok, bir tarihçi, toplumbilimci, ruhbilimci gibi davrandıklarını söyleyenler bile vardır.

Aşağıdakilerden hangisi, bu parçada belirtilen görüşle uyumludur?

- A) Bir sanat yapıtında yansıtılan gerçek, gerçeğin kendisi değil, törpülenmiş, cilalanmış bir görünümüdür.
- B) Bir yapıtta yansıtılan gerçekleri yaşamla özdeşleştirmeye çalışmak, doğru bir tutum değildir.
- C) Yaşamdan alınan öğeler, yazarın yüreğinde ve kafasında yeniden biçimlendirilmezse yazınsal bir yapıta dönüşmez.
- D) Düş gücüyle oluşturulmamış bir yapıt, gerçek anlamda yazınsal bir yapıt sayılamaz.
- E) Yapıtların, içerik yönünden yaşama sıkı sıkıya bağlı olması gerekir.

35. Yazma işinde insanın başarıya ulaşması için verilecek reçetelerin, tek başına hiçbir yarar sağlamayacağını düşünen bir yazar şöyle diyor: "Yüzde doksan dokuz yetenek, yüzde doksan dokuz disiplin, yüzde doksan dokuz çalışma..." Yaptığı ile hiçbir zaman yetinmemeli yazar. Yaptığı ne kadar iyi olursa olsun gene de yapabileceğinden iyi değildir. Sanatçılar, çağdaşlarından ya da öncekilerden daha iyi olmakla yetinmemeli. Kısacası bütün sorun ----.

Bu parçada boş bırakılan yere düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

- A) özgün bir yapıt ortaya koyabilmekte
- B) başka sanatçıların yaptıklarını izleyebilmekte
- C) insanın kendisini yenileyip aşmasında
- D) daha önce ele aldığı konulara değinmemekte
- E) değişik türlere yönelmekte

36. Klasik öyküyü çok seviyordum. Bu biçimi, özellikle ilk kitabım için, bilinçli olarak seçtim. Bu tür kitapları ilk okuyuşumda, beğendiğim cümlelerin altını çizer, sonra onları bir deftere yazar ve tekrar tekrar okurdum; bundan da çok zevk alırdım. Sonra bir gün Knut Hamsun'un Açlık adlı yapıtını okudum. Altı çizilecek tek bir satır bile bulamadım. Oysa kitabı çok beğenmişim; beğenmek de ne kelime, çarpmıştı kitap beni. "Nerede bunun altı çizilecek satırları?" diye düşündüm. Aynı şeyi, sevdiğim öteki yazarların yapıtlarında da gördüm. ----. Şimdi niyetim, altı çizilecek tek satırı bile olmayan bir kitap yazmak.

Bu parçada boş bırakılan yere düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

- A) Demek ki ben, kimsenin başaramadığını başarmıştım
- B) Artık, okurken kitabın sonuna kadar dikkatimi canlı tutamıyordum
- C) Sanatta ulaşmak istediğim özgünlüğü yakaladığımı o zaman fark ettim
- D) Sonunda, özlü sözlerden çok, yalın anlatıma değer verilmesi gerektiğini anladım
- E) Söylenenlerin tersine, çağa ayak uyduramamıştım

37. Gözlemlerden, yaşantılardan yola çıkıp çok başarılı olmuş sanatçılar vardır; ama aynı yöntemle yazmasına karşın başarılı olamamış, hiçbir iz bırakmamış sanatçılar da çoktur. Örneğin Balzac, hiç evlenmemiş, babalık zevkini tatmamış; ama dünyanın en canlı babası Goriot Baba'yı yaratmıştır. Öte yandan bütün yapıtlarını okuduğum Panait Istrati, yaşantısından, gözlemlerinden yola çıktığı halde çoktan eskimiştir. Bu örneklerden çıkarılacak sonuç, ----.

Bu parçada boş bırakılan yere düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

- A) edebiyatçının anlattıklarını yaşamış olmasının değil, okura yaşatmasının önemli olduğudur
- B) başarılı romanlar yazabilmenin ilk koşulu, yazarın, anlattıklarına tanık olmasıdır
- C) her romanın, konusuna özgü bir yazma yöntemi gerektirdiğidir
- D) romandaki başarının sanatçının kişilik yapısına bağlı olduğudur
- E) kimi romanlardaki başarısızlığın birçok nedene bağlanabileceğidir

38. Okumaya nereden başlasam? Hangi türden kitaplar okusam? Böyle soruları yanıtlamada zorlanmışımdır hep. Bilirim ki söyleyeceklerimin yönlendirici bir işlevi olmayacaktır. Çünkü her kitabın etkisi, okurun okurluk yaşantısına, birikimine göre değişiklik gösterir. Birinin yüreğinde titreşimler yaratan bir kitap, bir başkasının ruhunu karartır; esnetir, ağırlığı altında ezer onu. Birine çarpıcı, renkli yaşantılar sunan bir kitap, ötekine bayağı, sıradan gelebilir. ----.

Bu parçanın sonuna, düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

- A) Görüldüğü gibi okuma çok yönlü bir etkinliktir
- B) Sözün kıyası bir kitabın herkes üzerinde aynı etkiyi bıraktığı söylenemez
- C) Ne var ki iyi bir okur, hangi amaçla okuduğunun bilincindedir
- D) Bu nedenle okuma, okurun kimi bilgi ve becerilerle donanmış olmasını gerektirir
- E) Aslında okurun, okuduklarını bir zihinsel süzgeçten geçirmesi gerekir

39. ----. Ozanlar da yazarlar da yaşantı işçisidir bir bakıma. Gerçek yaşamdan, nesnel dünyadan kazandıkları yaşantıyı yeniden üretirler. Bu yeniden üretme ya da yaratma süreci içinde estetik bir tat katarlar ona; coşku ve düşünceyle beslenen bir özle yoğururlar onu. Yoğurdukları özü, okura ulaştıracak uygun yollar, uygun biçimler ararlar. Şiir, öykü, roman, oyun gibi türlere özgü yasaların içinde yeni konumlar kazandırırılar yaşantıya.

Bu parçanın başına, düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

- A) Yazınsal yaratının gücü, okurda düşünsel bir değişme yaratmasına bağlıdır
- B) Okur, romanda, şiirde ya da öyküde karşılaştığı yaşamı, düş dünyasında değiştirerek geliştirir
- C) Kimi sanatçılara göre yazınsal yapıtlar, okurun yaşamı algılama gücünü artırmalıdır
- D) Gerçekte türü ne olursa olsun, her yazınsal yaratının malzemesi yaşantıdır
- E) Şiirler, romanlar, öyküler okurun yüreğinde yeni duygular uyandırmayı amaçlar

40. Mitler doğa güçlerini ve doğaüstü yaratıkları anlatan hayal ürünü öykülerdir. Bunların simgesel ve kutsal bir yanı vardır. Yüzyıllar boyunca bu öyküler birbirlerinden beslenerek zenginleşmiştir. Bunların kimisi kuktan kulağa yayılırken kimisi de yazmayı iş edinmiş kişilerce yazıya geçirilmiştir. Bugün elimizde hemen her mitolojik öykünün, yazıya geçirenin anlayışına göre değişen anlatımları bulunuyor.

Bu parçada, mitlerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Kahramanlarının alışılmışın dışında özellikler taşıdığına
- B) Anlatılanların dinsel bir içeriği olduğuna
- C) Çok uzun bir geçmişi bulunduğuna
- D) Aynı öykünün değişik biçimlerde anlatıldığına
- E) Kimilerinin gerçekleri yansıttığına

41. Yazınsal yaratılara tutku düzeyine varan bir ilgisi vardı. Bunları, kılı kırk yaran bir okur titizliğiyle inceleyip yargılar, dil ve anlatımını onlarla beslerdi. Nitekim, anlatımındaki çok yönlülük ve somutlama gücü de büyük ölçüde bundan gelirdi. Buna bir de olayları, durumları ve insanları algılama biçimindeki derinlik ve gerçekliği eklersek, yapıtlarındaki olağanüstü etki gücünün nereden kaynaklandığını anlamış oluruz.

Bu parçada tanıtılan yazarla ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Kendini geliştiren bir insandır.
- B) Okuduklarını eleştirel bir yaklaşımla değerlendirir.
- C) Duygusalığa ağırlık verir.
- D) Çevresindekileri değişik boyutlarıyla inceler.
- E) Etkili bir anlatımı vardır.

42. Daha ilk yapıtlarında başkalarının izine basmadan yürümeyi deneyen yazarlar, ozanlar vardır. Bunlar, yazınsal yaratıları ayırmaya, belirlemeye ve değerlendirmeye yönelik geleneksel ölçütlerin, kuralların kılavuzluğunu pek umursamaz, onlara sıkı sıkıya bağlı kalmazlar. Türler arasında öyle aşılması güç duvarlar ya da sınırlar yoktur onlar için. Yazarken bir türe özgü nitelikleri bir başka türe taşımaktan kaçınmazlar.

Bu parçada, sözü edilen sanatçılarla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Yapıtlarının içerik yönünden zengin olduğuna
- B) Başkalarından etkilanmediklerine
- C) Yapıtlarında değişik türlere özgü niteliklere yer verdiklerine
- D) Yazıların, belirli türlere göre ayrılmasını önemsemediklerine
- E) Önceden konmuş kurallara bağlı kalmadıklarına

43. Güzellik de çirkinlik de insanoğlunun duygularına seslenir. Ancak bu iki kavramın algılanışı kişiden kişiye değişir. Güzelliği görebilmek çaba gerektirdiği halde çirkinlik böyle değildir. O kolayca kendini gösterir. Örneğin bembeyaz bir kâğıdın üstüne bir damla mürekkep damlarsa bu çirkinliği kolayca herkes görebilir; ama önemli olan çirkinliği görmek değil, onun oluşmasını önlemek için çaba göstermektir. Yoksa her gün, bu kâğıdın üstünde leke var, diye yakınmak kimseye bir yarar sağlamaz.

Bu parçadan, güzellik ve çirkinlikle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Öznel ölçütlerle algılandığı
- B) Eğitilmiş kişilerce ayırt edilebildiği
- C) Aralarında farklar olduğu
- D) İnsana birtakım görevler yüklediği
- E) Yaşamda karşı karşıya gelinebileceği

44. Çok yazmayı, öne çıkmayı, böbürlenmeyi sevmiyor. Gürültüden uzak, ağır ağır, kozasında sessizce örüyor şiirini. Kendini önemsemiyor; kasılma yok. Ne okuyucunun ne de önemli kişilerin dikkatini çekme çabasında. Az ürün veriyor; ama şiirin hasını üretiyor. Şiirde işçiliğe, sabra önem veriyor. Bugüne değin tek kitapta kalmasının nedeni de bu. Adı duyulmamış, sessiz bir ozan; ama şiirleri usta işi.

Kendisinden böyle söz edilen bir sanatçı aşağıdakilerin hangisiyle nitelendirilemez?

- A) Gösterişten hoşlanmayan
- B) Geri planda kalmayı seven
- C) Kendini üstün görmeyen
- D) Amacı yalnızca iyi yapıt üretmek olan
- E) Tanınacak kadar başarılı olamayan

45. Onu, sorumluluğunu bilen bir yazar olduğu için seviyorum. Kusuru yok mu? Hem de pek çok. Kendini coşkulu betimlemelere kapılarak Türkçe cümleleri sarsıyor; özne, tümleç, yüklem bağlantılarını yitiriyor. Türkçeyi sevdiği ve benimsediği halde bu tür yanlışları hep yapıyor. Ayrıca öykülerini dinlendirip bir kez daha okumuyor. Bütün bunlara karşın öykülerinde insancıl gerçeğin önemli bir yeri ve ağırlığı var. Bu durum okurların, öykü kişileriyle kolayca ilişki kurmalarına, dahası onlarla aynı düşünceleri paylaşmalarına yardımcı oluyor. Kısaca yazarın kişileriyle okurları birbirleriyle çalışmıyor; hatta özlemlerini yansıttığından, okurların hoşuna bile gidebiliyor o kişiler.

Böyle anlatılan bir sanatçıdan aşağıdakilerin hangisi beklenmez?

- A) Okurun, öykü kişileriyle özdeşleşmesini sağlaması
- B) Neyi, niçin yaptığının bilincinde olması
- C) Yazdıklarının ilk biçimiyle yetinmesi
- D) Kolay okunan ama kalıcı olmayan yapıtlar vermesi
- E) İnsanlara özgü durumları işlemesi

15 HAZİRAN 2003 ÖĞRENCİ SEÇME SINAVI (ÖSS)
BASIN KOPYASI CEVAP ANAHTARI

SÖZEL BÖLÜM

1. B	31. B	61. D
2. E	32. A	62. E
3. C	33. D	63. C
4. A	34. E	64. E
5. B	35. C	65. C
6. E	36. D	66. D
7. A	37. A	67. A
8. D	38. B	68. B
9. D	39. D	69. B
10. C	40. E	70. D
11. B	41. C	71. A
12. A	42. A	72. E
13. E	43. B	73. E
14. B	44. E	74. C
15. C	45. D	75. A
16. D	46. C	76. C
17. A	47. A	77. E
18. C	48. D	78. B
19. B	49. B	79. D
20. E	50. A	80. E
21. D	51. E	81. D
22. B	52. D	82. A
23. E	53. B	83. B
24. A	54. C	84. E
25. C	55. D	85. A
26. E	56. A	86. B
27. A	57. B	87. E
28. D	58. D	88. C
29. B	59. E	89. D
30. C	60. C	90. C

SAYISAL BÖLÜM

1. E	31. C	61. B
2. C	32. E	62. D
3. A	33. B	63. E
4. E	34. D	64. C
5. A	35. B	65. A
6. E	36. E	66. C
7. B	37. D	67. D
8. D	38. A	68. B
9. C	39. B	69. C
10. A	40. E	70. D
11. D	41. A	71. E
12. A	42. B	72. C
13. E	43. C	73. C
14. A	44. E	74. B
15. D	45. B	75. D
16. C	46. A	76. A
17. A	47. C	77. E
18. B	48. D	78. A
19. C	49. D	79. C
20. E	50. A	80. C
21. D	51. E	81. D
22. C	52. D	82. A
23. D	53. A	83. D
24. C	54. A	84. E
25. A	55. C	85. E
26. D	56. E	86. C
27. A	57. D	87. B
28. B	58. C	88. A
29. C	59. C	89. D
30. E	60. B	90. B